

תורת המעדנים

מבית מכון "מעדני אשר"

בענין: תפילין של ראש

בפרשתן (כ"ח): וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך וגו'

מי שהניח תפילין של ראש ביחוד עם המכסה האם לא יצא ידי חובתו?

בפרשתן כ"ח וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך וגו' איתא בגמ' ברכות ו' ע"א תניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש. **קימ"ל** אורח חיים הלכות תפילין סימן כ"ז תפילין של ראש טוב להיותם גלויים ונראים. יש לחקור מי ששכח להסיר התיק של תפילין של ראש בעת הנחת תפילין והיה מונח התיק על הבית עד לאחר שהסיר התפילין האם צריך לחזור ולהניחם משום דבעינן שבית החיצון יראה את האויר או דילמא אין צריך להניחם עוד הפעם **הנה** בשו"ת תשב"ץ חלק א' סימן ל' כתב שמותר להניח הטלית על תפילין של ראש.

ומקשה התשב"ץ: ואע"ג דכתוב וראו כל עמי הארץ ודרשינן אלו תפילין של ראש, א"כ צריכים לראות את זה.

ומתיר: כיון שהוא במקום וראו כל עמי הארץ שפיר דמי כדאמרינן בגמ' מנחות ל"ז ע"ב בתפילין של יד דמקום לך לאות ואם נתגלה זרועו שפיר דמי, **ועוד** תירץ: אין הקב"ה מביטיח לישראל שיבואו האומות בארצם לראות תפילין שעל ראשם אלא שישמעו וראו כל עמי הארץ הוא ושמעו כמו כל העם רואים את הקולות.

ובשערי תשובה סימן כ"ז ס"ק ד' הביא את דבריו ומסביר דכוונתו דפשטא דקרא על שמיעה נאמר ומפיק ליה בל' ראייה לדרשא וה"נ בהא דוראו כל עמי הארץ שיהיה השמיעה ברור אצלם כאלו ראו בעיניהם ממש.

א"כ לפי דברי התשב"ץ ליכא שום שאלה שאין צריך להניח עוד הפעם ומותר אפילו לכתחילה לכסותו.

אבל בדעת תורה להגאון מהרש"ם מברעזאן אור"ח סימן כ"ז מדחה את דברי התשב"ץ: ממה שכתב רש"י בפרשת מקץ מ"ב א' על הפסוק "וירא יעקב כי יש שבר במצרים" הקשה רש"י מהיכן ראה, והלא לא ראה אלא שמע שנאמר הנה שמעתי וגו' חזינן מדברי רש"י דראיה לא הויה שמיעה **ואח"כ** כותב הדעת תורה: דיש להחזיק פסק התשב"ץ מהא דאיתא בגמ' מנחות צ"ח סע"א גבי ראשי הבדים, י"ל כיון דבולטין תחת הסודר הוה כנראה בחוץ י"ל גם בתפילין כן.

הנה בשו"ת שיח יצחק סימן ט"ו נשאל בשאלה הנ"ל וכותב דלפי דברי התשב"ץ בודאי שאין צריך להניח עוד הפעם ואח"כ כתב דיש לחלק בין פרס סודר עליהם שאינו אדוק ודבוק בהם לא נקרא כיסוי כ"כ כהבית הזה למשמרת אשר נעשה בדיוק כמידת ארכו ורחבו של התפילין ודבוק על הקציצה יותר חשוב כיסוי, ויש ג"כ לחקור דנימא דכליין בטל לגביהו כיון דמיוחד להן ולא נחשב כיסוי כלל

ומסיק: דכיון דיש צדדים לכאן ולכאן אמרתי מהיות טוב ניח עוד הפעם תפילין בברכה ויאמר בהם פרשת ק"ש כבסי' כ"ה סעיף י"ב, כל אימת שמניחן מברך עליהן אף כ"פ ביום וק"ש יאמר בהם מהא דסעיף ד' בסיל הנ"ל.

וכן בשו"ת מחזה אברהם חלק א' סימן ד' נסתפק בזה, וכן בשו"ת אבן יקרה

מהדורא תליתא סימן ק"מ.

דנה זה כא

"שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה" בשבח והוד"ל לבורא עולם הננו להודיע כי בשבוע הקרוב יצא לאור א"ה הספר **"מעדני אשר חג הסוכות"** חקירות הלכתיות בכל הענינים השייכים לחג "אכילה ושתייה בסוכה" "ארבעת המינים" "דפנות וסכך הסוכה" "מצטער פטור מהסוכה" "מצות ושמתח בחג" "עליה לרגל" **כל מי שמעונין לרכוש את הספר יפנה לטל' 0533 166560**

האם מותר להלביש תפילין כדי שישמור עליו?

יש לחקור מי שהולך בדרך ורוצה להניח תפילין משום שמירה האם מותר או דילמא אסור להשתמש בזה לצורך שמירה כיון דהויה תשמישי קדושה כמבואר בגמ' מגילה כ"ו ע"ב וכמו שדנו הפוסקים על מה שמכח להתיר לאשה מעוברת לחגור חגורה של ספר תורה הרי היא תשמישי קדושה. עיין שו"ת טוב טעם ודעת מהדורא תליתאי חלק ב' סימן מ"ו. וכן שו"ת תשורת שי חלק א' סימן קל"ד.

הנה בקרבן נתנאל סוף פרק קמא דביצה כתב במה דתנן כל שנאותין בחול משלחין אותו ביום טוב, ומקשין והוא לצורך המועד קתני במשנה ותפילין לאו צורך המועד, ותירץ דהויה צורך המועד שרוצה לנטורי נפשיה, חזינן דמותר להלביש תפילין לצורך שמירה.

מעדני אשר: נראה לדחות דאפשר דמשלחו לביתו שיהיה לשמירה, ואין ראייה שמותר להלבישו.

יש להביא ראייה: מהא דכתב הפרי מגדים אור"ח סימן ש"ח ס"ק ג' דכתב דאם מניח תפילין לשמירה בעלמא כקמיע וכדומה אין איסור אף להמחבר, ומשום הכי לא הויה מוקצה והויה ככלי שמלאכתו להיות.

וכן יש להביא ראייה: מהא דכתב הבית יוסף אור"ח סימן תקט"ז וז"ל יש שואלין האין שרי לשדורי תפילין ביו"ט משום דהויה דבר שנאותין בחול, הא מ"מ לא הויה צורך יו"ט, ומתירץ באחד מן התרוצים שרוצה להניחם לנטורי נפשיה ולא בתורת חיוב, חזינן להדיא שמותר אפילו להלביש משום שמירה.

האם מותר להניח תפילין של ראש על הכיפה?

יש לחקור האם בתפילין של ראש אסור שיהא חציצה בין התפילין לראש או דילמא בתפילין של ראש מותר להיות חציצה

הנה בשו"ת הרשב"א חלק ג' סימן רפ"ב נשאל האם צריך להניח תפילין של ראש על הראש ממש או דילמא אפשר להניח את זה על בגד של הראש

תשובה: מפשט ההלכה ודאי יראה, שצריך להניח על הראש ממש בלי שיפסיק שום דבר בין התפילין לראש.

ומביא ראייה: מהא דאיתא בגמ' ערכין ב' ע"ב הכל חייבין בתפילין כהנים לויים וישראלים, ומקשה בגמ' פשיטא, ומתירץ בגמ' כהנים איצטריכא ליה, סלקא דעתך הואיל וכתוב וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך, כל דאיתיה במצות יד, איתיה במצות הראש, והני כהני הואיל ולא איתנהו במצות היד, דכתיב ילבש על בשרו, שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין בשרו, אימא במצות דראש נמי לא לחייבו, קמ"ל דלא מעכבי הדדי, כדתנן תפלה של יד אינה מעכבת של ראש, ומקשה בגמ' ומאי שנא דיד, דכתיב ילבש על בשרו, שלא יהא דבר חוצץ בינו ובין בשרו, דראש נמי הא כתיב ושמת את המצנפת על ראשו, ומתירץ הגמ' תניא שיערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניח תפילין, אלמא, על השער ממש צריך להניח, דאי לא, יניח המצנפת על הראש, ויניח תפילין על המצנפת, אפילו אין מקום מגולה בין ציץ למצנפת.

ומסיק הרשב"א: אני אומר להלכה אבל לא למעשה, דמותר להניח של ראש על הכובע, ותדע לך, דהא תפילין של יד אין צריך להניח על הבשר, אלא משום דכתיב בהו לך לאות, ודרשינן לך לאות, ולא לאחרים לאות, אבל של ראש אדרבה דכתיב בהו וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ועוד שהרי שנינו במשנה מגילה כ"ד ע"ב

העושה תפלתו עגולה, סכנה, ואין בה מצוה, נתנה על מצחו ועל פס ידו, הרי זו דרך מינות, ציפהו זהב ונתנה על בית יד של אונקלי, הרי זו דרך החיצונים ואם איתא, אמאי נקט תפילין של יד, וקתני נתנה על בית יד של אונקלי, ומדוע לא נקט תפילין של ראש ועל הכובע, אלא ש"מ דדוקא תפלה של יד, ומשום דכתיב ביה לך לאות, אבל של ראש, לא איכפת לך, וההוא דעירוכין, לא קשיא, דהתם שאני, דאיכא מצנפת שהיא מצוה, ומצוה מפסקת בפני עצמה, דבת מינה, מחריבי, דלאו בת מינה, לא מחריב בה.

וכן כתב הר"ן מגילה כ"ד ע"ב דמהא דכתוב במשנה נתנה על בית אנקולי היינו שנתן תפילה של יד על חלוקו מבחוץ הרי זה דרך חיצונים, דקדק הרשב"א דתפילין של ראש מותר לתת אותה על כובעו או על כיסוי הראש, דהא בשל יד לא אסרו ליתן אותם על גבי אנקולי אלא משום דכתיב בהו לך לאות הא לאו הכי שרי, ואילו תפילין שבראש אדרבה כתוב בהו וראו כל עמי הארץ, ובגמ' אמרינן ברכות ו' ע"א מנחות ל"ה ע"ב אלו תפילין שבראש.

וכן בשו"ת הריב"ש סימן קל"ז סמך בשעת הדחק על הרשב"א, והתיר לאדם העלול לנזילות שיניח תפילין של ראש על הכובע, והעיד שראה רבים נוהגים כדעת הרשב"א להניח אותם על הכובע, ומה גם שהר"ן הביא סברת הרשב"א בלי חולק.

אבל יש חולקים דסבירא ליה שיש חציצה בתפילין של ראש: דבתשובת הרא"ש כלל ג' סימן ד' פסק, שדין איסור חציצה נוהג בין בתפילין של יד ובין בתפילין של ראש, וכן מבואר במאירי מגילה כ"ד

וכן במחצית השקל אחרונים סימן כ"ג נכתב שם כ"ז מהא דאיתא בגמ' ערכין ב' ע"ב הכל חייבין בתפילין כהנים לויים וישראלים, ומקשה בגמ' פשיטא, ומתירץ בגמ' כהנים איצטריכא ליה, סלקא דעתך הואיל וכתוב וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך, כל דאיתיה במצות יד, איתיה במצות הראש, והני כהני הואיל ולא איתנהו במצות היד, דכתיב ילבש על בשרו, שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין בשרו, אימא במצות דראש נמי לא לחייבו, קמ"ל דלא מעכבי הדדי, כדתנן תפלה של יד אינה מעכבת של ראש, ומקשה בגמ' ומאי שנא דיד, דכתיב ילבש על בשרו, שלא יהא דבר חוצץ בינו ובין בשרו, דראש נמי הא כתיב ושמת את המצנפת על ראשו, ומתירץ הגמ' תניא שיערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניח תפילין, אלמא, על השער ממש צריך להניח, דאי לא, יניח המצנפת על הראש, ויניח תפילין על המצנפת, אפילו אין מקום מגולה בין ציץ למצנפת.

ולענין הלכה: קימ"ל אור"ח סימן כ"ז ס"ד דאיסור חציצה נוהג בין בתפילין של ראש ובין בתפילין של יד, ואסור להניח על הכובע.

איך היה הנזיר מניח תפילין הרי השערות שלו

חציצה היא חציצה?

כתבו הפוסקים מחצית השקל שם ס"ק ד', וכן במור וקציעה, וכן בקיצור ש"ע סימן י' ס"ק ד' וכן במשנה ברורה ס"ק ט"ו שמי שיש לו שערות ארוכות הרי זה חציצה, עיין שו"ת קרן לדוד סימן י', וכן בשו"ת ארץ צבי סימן ו', וכן בספר אות חיים ושולם סימן כ"ז ס"ק ו'.

וכן כתב בבן איש חי שנה ראשונה פרשת חיי שרה אות ה' דהאחרונים פקפקו במגדלי שער הרבה בראשם, דכיון שגדלים הרבה, ליכא למימר היינו רבתייהו, א"כ הם חוצצים כשלוש התפילין עליהם, וצריך להזהיר המון העם בדברים אלו, במצוה רבה ויקרה זו.

אבל בערוך השלח אור"ח סימן כ"ז ס"ק י"ד כתב יש רוצים להחמיר גם כשהשער גדול מאוד שהוא חציצה, ואיני רואה בזה שום טעם, שאיזה גבול תתן לשער ושיער הראש כעצם הראש דמי.

יש להקשות: לשיטות ששער ארוך הויה חציצה, א"כ כיצד הניח הנזיר תפילין על שערותיו הגדולים, הרי זה חציצה, כך הקשה המלבי"ם בארצות החיים סימן כ"ז המאיר לארץ ס"ק י"ט.

איכא כמה תרוצים

א. היות והנזיר מצווה על פי דין תורה לגדל שער ראשו, ואסור לו לגלחו, הרי השיער שלו הוא כחלק מגופו, שהרי אין בידו להתגלח, מה שאין כן כל אדם שבידו להתגלח, השער הוא כדבר נפרד מהגוף והרי הוא חוצץ, מעדני אשר.

ב. השער אינו חוצץ אלא מדרבנן, ולכן בנזיר אין חשש, כיון שרבנן, לא גזרו שהשער חוצץ במקום מצוה ואיסור תגלחת, כך תירץ הגאון ר' פנחס עפשטיין זצ"ל.

ג. יתכן שהנזיר לא היה מניח אלא תפילין של יד, וכשם שהכהנים לא היו מניחים תפילין כשהיו עסוקים כל היום בעבודה, כך תירץ הגאון ר' פנחס עפשטיין.

מדוע מי שלבש תפילין של ראש קודם לשל יד מהני?

קימ"ל אור"ח סימן כ"ה יניח תחילה תפילין של יד ואח"כ יניח תפילין של ראש.

נחלקו הפוסקים מי שהניח תפילין של ראש קודם לשל יד האם צריך להסירו ולהניחו כסדר

האבודרהם הלכות ברכות שער א' מובא ברמ"א באר"ח סוף סימן תרפ"ד, וכן במג"א שם, ועיין בשו"ת בית אפרים אר"ח סימן י"ח כתב שצריך להסירו ולהניח מחדש.

אבל הט"ז אור"ח סימן תרפ"ד ס"ק ד' וכן פסק במשנה ברורה אור"ח סימן כ"ה ס"ק כ"ב, ועיין בביאור הלכה שם, כתב דודאי אין צריך להסיר אותם ולחזור ולהניחם כסדרם ואין בזה שום סברא לעשות כן.

ומביא ראיה: מהא דנפסק בש"ע אור"ח סימן כ"ה אם פגע בשל ראש תחלה צריך להעביר על המצוה ויניח של יד תחילה, ומדוע לא אמר רבותא יותר גדול, דאפילו אם הלביש של ראש תחילה ואח"כ של יד שצריך להסירו, אלא ש"מ שאין צריך.

יש להקשות: לשיטות שיוצא מדוע יצא, הרי קימ"ל גמ' תמורה ד' ע"מ ב' כל מילתא דאמר רחמנא לא תיעבד אי עבד לא מהני, א"כ כאן שיש איסור להניח של ראש קודם משום דדרשינן דכל זמן שתפילין על ראשו צריך שיהא שתיים, א"כ מדוע מהני, כך מקשה בפרי מגדים אור"ח סימן כ"ו באשל אברהם.

איכא כמה תרוצים

א. ע"פ מה שכתב המהרי"ט דהא דאמר דלא מהני דווקא בדבר שאם תאמר כך יתוקן האיסור, אבל אם לא יתוקן האיסור לא אמרינן דלא מהני, לפי זה א"ש דכאן כיון שכבר הניח את התפילין של ראש קודם אפילו אם נאמר דלא המהני מ"מ לא יתוקן האיסור, כך תירץ אמרי בינה אור"ח סימן ט'.

ב. בתפילין כיון שמצוותן העיקר שיהיו מונחים על הראש, ואם הניחם קודם זמנן, ג"כ יצא אם עליו ביום, גם אם מניח תפילין של יד ג"כ יצא שבמה שהם על ראשו קיים המצוה, א"כ נהי דהנחה זו שהניח תפילין של ראש קודם של יד לא חשיב מצוה, מ"מ מה שהשל ראש מונח על ראשו לאחר הנחת של יד מאז ואילך חל המצוה והויא כאילו הניחו אז כיון שגם עתה הוא על ראשו והוא מצוה שיש לה משך זמן, כ' תירץ בהגהת מהרש"ם, מובא בש"ע הבהיר באוצר מפרשים, ויש לדון בתירוץ זה לפי הפוסקים דעיקר מצוה הוא הקשריה.

ג. נראה לתרץ ע"פ מה שחידש הפני יהושע סוף גיטין דבעשה לא אמרינן אי עביד לא מהני לפי זה אתי שפיר, מעדני אשר.

אבל בחתם סופר גיטין ל"ח ע"ב, וכן בשו"ת חתם סופר אה"ע ח"ב סימן קנ"א ב"ה ומה שצ"ע תמה על הפני יהושע: דמה הסברא לחלק בין איסור עשה לאיסור לאו, סוף סוף עובר על מימרא דרחמנא, וכן תמה בשו"ת נודע ביהודה אה"ע מ"ת סימן קכ"ט דה' ועוד אני תמה דבהדיא אמרינן בגמ' תמורה ה' ע"ב שאפילו באיסור עשה אמרינן אי עביד לא מהני.

מי שאין לו כסף לקנות רק תפילין אחד או של ראש או של יד מה עדיף?

יש לחקור אדם שאין לו מעות לקנות ב' תפילין איזה יקנה של יד או של ראש.

הנה בספר יפה ללב אור"ח סימן כ"ו ס"ק א' כתב דיקנה של יד וכותב כמה סברות בזה.

א. משום שהוא מוקדם בפסוק והיו לאות על ידך, ואח"כ כתיב והיו לטוטפות בין עיניך.

ב. ועוד דדרשינן והיו לטוטפות בין עיניך, שכל זמן שהוא בין עיניך יהיו שתיים, א"כ אם יניח של ראש מבטל האי דרשה.

ג. ע"פ מה שכתב הברכ"י באור"ח סימן כ"ו דמי שהולך בין הגויים ויש עליו תפילין ומלעיגים עליו, יכול ללבוש רק תפילין של יד שאין רואים את זה, א"כ לכן עדיף למי שאין לו כסף לקנות תפילין אחד שיקנה תפילין של יד שאם יצטרך ללכת בין הגויים לא יבטל לגמרי מצות תפילין, משא"כ אם יקנה תפילין של ראש.

אבל בשו"ת דובב מישרים ח"ב סימן י"ח נשאל נמי בשאלה הנ"ל: וכתב דהיה סברא לומר שצריך לקנות תפילין של יד מפני שהוא מוקדם בפסוק דכתיב והיה לאות על ידך, ואח"כ כתיב והיו לטוטפות בין עיניך, וכמו דפסקינן באור"ח סימן ר"א דכל המוקדם בפסוק של שבעת המינים מוקדם לברכה, א"כ ה"נ בתפילין של יד כיון דמוקדם בפסוק הוא קודם.

ומדחה סברא זו משום ג' טעמים.

א. משום דהא דכתיב על ידך קודם, הוא משום דאם מניח שתיים, מניח את של יד תחילה, דכל זמן שיהיו בין עיניך יהיו שתיים, אבל לא משום שהוא חשוב.

ב. לפי מה שכתב הרמב"ם דמעלת חביבות דוחה למעלת מוקדם בפסוק כמבואר בט"ז סימן ר"א ס"ק ג' א"כ כיון דשל ראש מקודש יותר כמבואר במנחות ל"ד ע"כ בודאי של ראש מוקדם.

ג. ע"פ מה שמובא בשערי תשובה בסימן ר"א דהא דמוקדם קודם הוא דווקא היכא דרוצה בשתייהן ורוצה להקדים אז אמרינן מוקדם בפסוק ודם, אבל היכא כשאינו יכול לעשות רק אחד מהן לא אמרינן המוקדם בפסוק קודם לכן תפילין של ראש קודם.

וכן מביא בשערי תשובה אור"ח סימן כ"ה בשם שו"ת דבר משה ח"ג סימן א' דצריך לקנות תפילין של ראש כיון דיותר חשוב, ואע"ג דלגבי כתיבה צריך לכתוב תפילין של יד קודם היינו משום דקדים בפסוק, אבל לענין אם אינו יכול לקנות רק אחד תפילין של ראש קודם.

האם סומא פטור מלהניח תפילין של ראש אע"ג שחייב בכל המצוות?

יש לחקור להלכה דקימ"ל דסומא חייב מכל המצוות האם חייב בהנחת תפילין או לא

הנה הרא"ש הלכות תפילין סימן ט"ז כתב בשם ספר העייתים של הרב ברצלונני שהביא בשם גאון אחד דסומא פטור מן התפילין דכתיב וראיתם אותו.

והרא"ש תמה עליו דראיתם אותו בציצית כתיב, א"כ בתפילין שאינו כתוב וראיתם חייב סומא כמו בכל המצוות.

ובמעדני יו"ט: תירץ כונת הגאון דכיון דמעטנין סומא מציצית דכתיב וראיתם, מימלא פטור גם מתפילין, כיון דגם בהו מוזכר לשון ראייה וראו כל עמי הארץ, ודרשינן בגמ' ברכות ו' ע"מ א' דקאי על תפילין.

ובברכת אהרן מאמר נ"ג ס"ק ב' תירץ בזה מאמר הגמ' שבת קי"ח ע"ב אמר רב ששת תיתי לי דקימתי מצות תפילין, ובמהרש"א שם הקשה מה החידוש הרי כל אחד מישראל חייב במצות תפילין, ולפי דברי הגאון הנ"ל אתי שפיר דרב ששת היה סומא ומן הדין היה פטור ממצות תפילין, ואפ"ה החמיר על עצמו להניח תפילין, וזה היה הרבנותא.

ובחידושי הריטב"א שבת קי"ח עמוד ב' תירץ באופן אחר את דברי הגמ' הנ"ל: וז"ל תיתי לי דקימתי מצות תפילין, פירוש אע"פ שהיה שומר האחרות היה זהיר בזו לעשותה ככל דקדוקיה וחוקותיה לגמרי, שכן כל תלמיד חכם ראוי לו לקבוע לעצמו מצוה אחת לקיומה כהלכתה.

מדוע כהן מותר לברך ברכת כהנים בנשיאת כפים הרי יש לו תפילין על הראש?

אינא במשנה סוטה ל"ח ע"א במדינה כהנים נושאים את ידיהם כנגד כתפיהן, ובמקדש ע"ג ראשיהן חוץ מכהן גדול, שאינו מגביה ידיו למעלה מן הציץ.

וברש"י כתב הטעם הוא מפני שהשם כתוב עליהן.

יש להקשות: הרי כהנים מניחים תפילין והרי יש בתפילין כמה וכמה אזכרות, וזה יותר חמור מהציץ, וא"כ מדוע כהנים שאינם כהנים גדולים, היו במקדש נושאים ידיהם למעלה מראשיהם, כך הקשה היראים סימן ט"ו, וכן ט"ז, וכן באר שבע סוטה ל"ח ע"א, וכן הגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל בספרו בית האוצר.

ומתראים: שבתפילין ישנה פחות קפידא מפני שהאזכרות מחופין ע"י עור הבתים.

יש להקשות: מהא דמבואר בגמ' שבת ל' א"ר בר הונא חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ושעה, ק"ו מציץ, ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה והיה על מצחו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו, תפילין שיש בהם אזכרות רבות עאכו"כ, הרי אף שבתפילין האזכרות מחופין, מ"מ אומרת הגמרא שקדושתן חמורה מציץ, כך הקשה היראים סימן ט"ו, וכן בספר באר שבע סוטה ל"ח ובספר בית האוצר ח"ב ערך בגדי כהונה

יש שמתרץ: שיש לחלק דאימתי מועילה הסברא שהאזכרות שבתפילין מחופין דוקא באופן הנוגע לבזיון הנראה בעינים, כמו הרמת היד מעליהם, שבזה שייך לומר שתפילין שהם מחופין לא בולט הבזוי, אבל כיון שיש בהם אזכרות יותר חמורה קדושתן, ומסתבר שיש להחמיר בהם יותר בענין היסח הדעת, כך תירץ בהר צבי על התורה.

והראב"ד בפירושו על מסכת תמיד בסוף המסכת עומד על שאלה הנ"ל ותירץ הראב"ד וז"ל ואם יש לפרש כך יש לומר שהיה צריך לעשות תפילין של ראש גדול כדי שיהיו הידים למטה.

ובהערות למרן הגרי"ש זצ"ל סוטה ל"ח כתב שלפי זה צריך לזוהר לא להגביה היד מעל התפילין כשפותח את הארון קודש, אבל להלכה מסיק שם שמותר.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
שלוחא דרבנן
הרב **יצחק מאיר אלתר** שליט"א בית שמש
מנכ"ל עיתון חדש
לרגל שמחת נשואי בנו
הבה"ח **חיים דב** ני"ו עב"ג בת
ידידינו הגאון **ישראל דנדרוביץ** שליט"א ערד
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הגאון **משה יהודה פריד** שליט"א ס. פאולא - ברזיל
לעילוי נשמת זקנתו האשה החשובה בת גדולים
מרת **עלקא** בת מוה"ר **אברהם ברוך** ע"ה
נכדת מרא דארעא דישראל מרן הגרי"ח זוננפלד
זצוק"ל
נלב"ע כ"ד אלול תשמ"ח

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **יעקב שמריהו בינדר** שליט"א
ר"מ בביהמ"ד ומרבני צאנז ביתר עלית
לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט
וברכת מזל טוב לאביו
ידידינו הגאון הנפלא רבי **פרץ טוביה בינדר** שליט"א
רב קהילת צאנז בית שמש
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
יד ימינו של מרן **בעל השבט הלוי** זצ"ל
הרב **מנחם מנדל פרוכטר** שליט"א בני ברק
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו
היניק וחכים כמר **ישראל** ני"ו
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל יוצאי
חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

לתגובות והערות: הרב אשר שוורץ - 053-3166560 - אימייל: m0533166560@gmail.com